Cena zł 10.—

Tygodnik Gospodarczy

WYDAWNICTWO
IZBY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWEJ W POZNANIU

Organ publikacyjny Wojewódzkiego Wydziału Aprowizacji i Handlu, Wojewódzkiego Wydziału Przemysłowego, Izby Przemysłowo-Handlowej i Izby Rzemieślniczej w Poznaniu

Rok II **16 lutego 1946** **Nr 7**

Czy kupiectwo handluje, czy spekuluje?

W nr 37 „Głosu Wielkopolskiego" z dnia 7 lutego 1946 roku ukazał się artykuł wstępny pod tytułem „Handel czy spekulacja". Artykuł ten można powitać z całym zadowoleniem, gdyż przypuszczać należy, że wywoła on na łamach prasy codziennej, oraz w periodykach gospodarczych dyskusję, która nareszcie rzuci jaśniejsze światło na tę ważną część gospodarstwa narodowego, jaką jest wymiana.

W artykule tym, nie budzą zastrzeżenia takie stwierdzenia ogólne jak te, że dotychcz. metody w organizacji zbytu wyprodukowanych towarów zawiodły, że zasadniczym celem wymiany winno być umożliwienie konsumentowi nabycia towaru po cenie jak najmniej odbiegającej od ceny produkcyjnej, że najlepszym lekarstwem na poprawę wymiany było by definitywne i ostateczne opracowanie planów rozdzielczych . Sprawy te zastrzeżeń budzić nie mogą, gdyż są to poprostu truizmy. Natomiast ogólny ton artykułu nadaje się co najmniej do dyskusji.

Wydaje mi się, że artykuł ten nasuwa czytelnikowi myśl, że wysokie ceny artykułów wolnorynkowych a specjalnie artykułów pierwszej potrzeby, ma jedynie do zawdzięczenia kupiectwu. Sugeruje wprost czytelnikowi mniemanie, że dzisiejszy kupiec to poprostu spekulant, który w działalności swojej nie kieruje się niczym innym, jak tylko chęcią szybkiego wzbogacenia się, że w pracy swej kieruje się dewizą „mały obrót—duży zysk". Według autora artykułu dzisiaj niema kupiectwa uczciwie kalkującego, a jeżeli takie kupiectwo istnieje, to są to raczej rzadkie wyjątki, a w handlu istnieje jedynie spekulacja, i to spekulacja, równa lichwie wojennej. W interesie społeczeństwa należało by tego rodzaju zarzuty dokładnie zbadać i jeżeli autor ma rację, wtedy trzeba wobec kupiectwa tego rodzaju zastosować jak najostrzejsze i najskuteczniejsze środki. Czy jednak rzeczywiście kupiectwo wielkopolskie w handlu nie uznaje innej metody jak tylko lichwiarstwo i paskarstwo? Czy rzeczywiście zwyżka cen artykułów pierwszej potrzeby na wolnym rynku — to skutek nastawienia się z góry kupiectwa na zwyżkę cen i na nadmierne zyski? Przykłady wymienione w cytowanym artykule jednak tego nie udowadniają. Faktem jest przede wszystkim to, że kupiec wielkopolski nie kalkuluje według swego widzi mi się raz dlatego, że sprzeczne by to było z zasadami kupiectwa stałego, osiadłego, a takim w olbrzymiej większości jest kupiectwo wielkopolskie, a powtóre nie należy zapominać, że istnieje już od szeregu miesięcy zmontowany aparat kontroli cen. Działa bowiem Oddział Kalkulacji i Kontroli Cen przy Miejskim Wydziale Aprowizacji i Handlu w Poznaniu, działa Ochrona Skarbowa z siecią brygad na wszystkie powiaty, a co ważniejsze, że zorganizowane kupiectwo wielkopolskie samo wyczuwa potrzebę uzgadniania kalkulacji cen na liczne artykuły z władzami, dowodem tego jest n. p. uzgodnienie cennika na artykuły papiernicze, z cytowanym Oddziałem Kontroli Kalkulacji Cen przy Miejskim Wydziale Aprowizacji i Handlu, dowodem jest ustalenie kalkulacji na sól na terenie całego województwa poznańskiego przez Podkomisję Cen przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, zatwierdzoną następnie przez Miejski Wydział Aprowizacji i Handlu.

Poza tym wiadomo, że maksymalna skala zarobku jest dla detalisty z góry określona i to zarządzeniem Ministra Aprowizacji i Handlu z dnia 11 maja 1945 r. Urzędująca zaś przy Izbie Przemysłowo - Handlowej w Poznaniu Podkomisja Cen, w skład której wchodzą reprezentanci różnych władz, zajmowała się w ostatnim czasie ustaleniem maksymalnej skali zarobkowej dla detalistów na wszelkie artykuły spożywcze. Ta maksymalna marża zysku w zależności od artykułu waha się przeciętnie w granicach od 10 do 25 proc. Dzisiejszy Tygodnik Gospodarczy w artykule p. t. „Kalkulacja art. spożywczych w detalu" podaje właśnie stawki dla branży spożywczej. Wymienione organa kontrolne będą mogły na tym odcinku w razie potrzeby interweniować. W licznych konferencjach i na zebraniach zorganizowanego kupiectwa z udziałem władz stwierdzono niejednokrotnie, że zorganizowane kupiectwo swą

W tym numerze:

W najbliższych numerach:

Pożyczka Odbudowy Kraju — Omówienie nowego dekretu o podatku obrotowym — Omówienie dekretu o rejestracji i obowiązku pracy — Księgi handlowe w świetle przepisów podatkowych — Komunikaty.

Stałe działy:

Skarbowość — Księgowość — Pieniądz i kredyt — Sprawy socjalne — Komunikacja — Ustawodawstwo handlowe — Administracja przemysłowa — Przemysł — Rzemiosło — Handel

rolę pojmuje poważnie i stara się przeprowadzić tak swą kalkulację, aby osiągnąć godziwy zysk i nic ponadto. To, że w kupiectwie wielkopolskim niewątpliwie istnieje pewna grupa ludzi, która przypadkowo znalazła się w handlu prywatnym, że grupa ta postępuje w myśl dewizy „mały obrót — duży zysk", to nie dowód, że całe zorganizowane kupiectwo wielkopolskie w ten sposób postępuje. I o to parę przykładów:

Zorganizowane kupiectwo wielkopolskie obok „Społem" i P. C. H. przeprowadziło wspólny zakup większych partii cukru w Centrali Handlowej Przemysłu Cukrowego. Cukier ten następnie został rozprowadzony po całej Wielkopolsce i w rezultacie od grudnia ub r.. byliśmy świadkami stałej zniżki cen cukru. Zysk zaś w prywatnym handlu hurtowym na tym artykule wynosił od 4—5 proc., w handlu zaś detalicznym 7—8 proc. Sól kilkanaście tygodni temu kosztowała jeszcze w detalu na wolnym rynku od 12—14 zł za 1 kg. Dzięki zbiorowej akcji kupiectwa, znowóż obok „Społem" i P. C. H., cena soli w wolnym handlu obniżona została do 6—7 zł za 1 kg. Zdaję sobie z tego sprawę, że operowanie pewnymi przykładami jest bardzo niedostatecznym argumentem. Czynię to jednak w tej nadziei, że — jak już mówiłem — artykuł w „Głosie Wielkopolskim" „Handel czy spekulacja" wywoła obszerną dyskusję, która raz wreszcie dokładnie wyświetli — gdzie leżą istotne przyczyny zwyżki cen artykułów pierwszej potrzeby, oraz gdzie należy szukać niedociągnięć w aparacie wymiennym.

Przekonany jestem, że tajemnica dużej rozpiętości cen pomiędzy ceną fabryczną a ceną dla konsumenta m. i. ma przyczynę w zbyt biurokratycznie pracujących Zjednoczeniach Przemysłowych i Centralach Zbytu, jak na to zwrócił uwagę „Głos Wielkopolski" w nr 30. Nie jest winą kupiectwa, że taka duża jest rozpiętość ceny karbidu na wolnym rynku, żaden jednak kupiec nie otrzyma karbidu w cenie po zł 8,50 za 1 kg, lecz musi płacić za tenże karbid po 30—35 zł loco fabryka. Jeżeli do tego uwzględnimy wysokie koszta transportu, to mamy od razu wyjaśnienie dlaczego konsument płaci za karbid 50 zł i więcej.

Tajemnica zatem w wielu wypadkach dużej rozpiętości ceny leży w tym, że kupiectwo prywatne — chcąc uzyskać jakiś towar — płacić musi niejednokrotnie do 100 proc. powyżej ceny komercyjnej.

Drugim zaś momentem, wpływającym poważnie na kalkulację cen dla konsumenta, to anormalnie wysokie koszty transportu i tutaj kupiec niejednokrotnie nie może przedstawić dostatecznych dowodów, uzasadniających rzeczywiście wyższą kalkulację. Uważam zatem, że klucz do rozwiązania tak poważnego zagadnienia, jakim jest problem kształtowania się cen, nie leży tylko w rękach hurtownika i detalisty, lecz leży również w rękach producenta, a przede wsystkim w organizacjach branżowych i w organizacjach zbytu przemysłu państwowego. Niewątpliwie obok uporządkowania produkcji należy zwrócić również baczniejszą uwagę na organizację wymiany. Jestem zdania, że dla dobra społeczeństwa plan zorganizowania wymiany powinien uwzględniać w dostatecznej mierze wszystkie trzy formy wymiany obecnie istniejące, a więc państwową, spółdzielczą i prywatną.

O ile mi wiadomo, Ministerstwo Aprowizacji i Handlu jest właśnie w trakcie opracowania takiego planu zorganizowania wymiany. Zdaje mi się jednak, że przypisywanie wszelkich niedociągnięć istniejących w wymianie przede wszystkim kupiectwu prywatnemu jest zbytnim upraszczaniem problemu. Uproszczenie to niczym się nie przyczynia ani nie przyczyni do usprawnienia obrotu towarowego, a jest niesprawiedliwe wobec tej poważnej części kupiectwa, które stara się solidnie spełniać swoją funkcję gospodarczą i budzi niepotrzebną nieufność społeczeństwa do grupy ludzi, która również chce dołożyć swój przyczynek do odbudowy gospodarczej naszego kraju.

mgr J. Kluczyński
Dyrektor Wielkopolskiego Związku
Zrzeszeń Kupieckich w Poznaniu

Wykaz przedmiotów, których okres zużycia nie przekracza pięciu lat

11. Głośniki,
12. Instalacje akumulatorowe,
13. Instalacje ogrzewcze w wagonach do przewozu piasku,
14. Kable do lamp ręcznych i maszyn spawalniczych,
15. Kable przełącznikowe dla kompresorów,
16. Kadzie dla surówki płynnej i płynnej stali,
17. Kierowniki szybowe i linowe, drewniane,
18. Kominki odciągające przy młynkach soli,
19. Kominki przy urządzeniach do odbioru gazu,
20. Konewki,
21. Kontrola cieplna kotłowni,
22. Kontrola świetlna fabrykacji,
23. Koryta wsadowe do stalowni,
24. Kosze do węgla i smoły,
25. Kosze do blach do trawienia,
26. Kosze i piece paleniskowe używane w budownictwie,
27. Kosze żelazne do balonów szklanych,
28. Kotły: do gotowania i grzania smoły i asfaltu (podgrzewacze), do malakserów, pieców do ocynkowania i ocynowania, kociołki do topienia kopalin, żelazne do gotowania bezpośrednio na ogniu,
29. Kubły ocynkowane i emaliowane,
30. Kadzie drewniane i metalowe, zarówno wyłożone ołowiem, jak i niewyłożone, z mieszadłami lub bez mieszadeł, do produkcji barwników syntetycznych.
31. Lodówki,
32. Lutnie blaszane i inne,
33. Materiały pisemne, numeratory i datowniki, cyrkle, dziurkacze, wagi redukcyjne do papieru,
34. Metal czcionkowy przy wszystkich typach maszyn do składania,
35. Miski emaliowane używane w przemyśle spożywczym,
36. Misy blaszane używane w piekarniach,
37. Misy wież i komór ołowianych,
38. Naczynia do transportu płynnego powietrza,
39. Naczynia na karbid,
40. Naczynia transportowe dla materiałów wybuchowych wewnątrz fabryk (konwie, wiadra),
41. Naczynia z blachy stalowej, pokrytej ołowiem, ocynkowanej, z metali kwasoodpornych itp.,
42. Nucze drewniane lub metalowe wzgl. wykładane ołowiem, do produkcji barwników syntetycznych,
43. Naczynia i narzędzia mleczarskie n. p. konwie, bańki, formy do serów,
44. Obciągaczki do wód gazowych,
45. Obciągacze piwne,
46. Obręcze przeznaczone do ręcznej konfekcji opon,
47. Ogniska kowalskie,
48. Okapy drewniane, żelazne i z blachy ocynkowanej,
49. Okładziny komór ołowianych,
50. Oliwiarki,
51. Paleniska kotłowe,
52. Pasy stalowe do transportu cukru,
53. Płyty żelazne do stołów rozdzielczych węgla i smoły,
54. Płyty żeliwne dla podłogi do wozu gaśnicowego w koksowniach i przed piecami,
55. Pokrycia do stołów laboratoryjnych: ołów, cyna,
56. Polewaczki blaszane,
57. Przewody rurowe i rurociągi do ługów, kwasów i płynów żrących,
58. Pudła do wózków koksowych,
59. Rdzenie aluminiowe i żelazne do dętek samochodowych i rowerowych,
60. Rozdzielniki gazu w amoniakarni,
61. Rury do zraszania wodą robót górniczych i posadzkowe,
62. Rynny do ługów, kwasów i płynów żrących,
63. Sita wodne, nurniki,
64. Skrzynie do fabrykacji lodu,
65. Sprzęt kuchenny (naczynia i przyrządy),
66. Stemple żelazne dla odbudowy wyrobisk kopalnianych,
67. Stojaki do balonów z kordon,
68. Sygnalizacja szybowa i dołowa elektryczna,
69. Sygnalizacja szybowa ręczna,
70. Szpryce do mycia antałków i butelek,

(ciąg dalsz nastąpi)

Zwolnienia od podatku obrotowego

(Ciąg dalszy).

Nie przesądzając zmian, które wprowadzi do podatku nowy dekret o podatku obrotowym, (które według posiadanych przez nas informacji dotyczą w głównej mierze stawek podatkowych) uważamy za wskazane przypomnieć najważniejsze zwolnienia od podatku obrotowego, które w każdy razie obowiązywać będą przy wymiarze podatku za rok 1945.

Ustawa o podatku obrotowym obejmuje zwolnieniem przede wszystkim te przedsiębiorstwa, które z natury swych czynności i niezależnie od intencyj swych dysponentów nie mają charakteru przedsiębiorstw obliczonych na zysk. Ujęcie takie odpowiada dotychczasowej praktyce, według której **natura czynności** a nie intencja przedsiębiorcy była decydującym kryterium.

Następnie ustawa zwalnia od podatku te kategorie osobistych zajęć, które poprzednio (za rządów ustawy z r. 1925) podatkowi nie podlegały lub nie podlegałyby z mocy delegacji ustawowej. A więc wolne od podatku będą: praca zależna (umowy o pracę), czynności wolnozawodowe o przewadze pracy fizycznej (tragarz ,drwal, masażysta itp.), osobista działalność naukowa, oświatowa, literacka, artystyczna i publicystyczna oraz praca o charakterze przedsiębiorczym, zwolniona jeszcze z mocy ustawy starej (przemysł ludowy, drobne rzemiosło itp.).

Ewentualne dalsze wyłączenia będą zawsze możliwe z mocy zawartej w delegacji ustawowej, natomiast pozytywne i kazuistyczne wyliczenie podlegających podatkowi czynności nie mogłoby nigdy być wyczerpujące i tak skonstruowana ustawa nie nadążyłaby nigdy za postępami życia.

W celu popierania intensyfikacji gospodarki rolnej wprowadzono przepis, że ze zwolnienia korzystają wszelkie specjalne działy gospodarstwa rolnego na obszarze gmin wiejskich jak mleczarstwo, ogrodnictwo, sadownictwo, pszczelarstwo i rybołóstwo, choćby miały charakter przeważający lub wyłączny. Bardzo poważną ulgą jest przewidziane w ustawie zwolnienie wywozu wszelkiego rodzaju towarów, nie wyłączając surowców. Dążąc do popierania rozwoju obrotów eksportowych poprzez ułatwianie procesów specjalizowania się przedsiębiorstw handlowych w penetracji na rynki zagraniczne — wprowadzono przepis, zwalniający od podatku eksport pośredni, czyli obroty ze sprzedaży eksportowej, dokonywanej przy pomocy przedsiębiorstw handlowych o charakterze krajowych przedsiębiorstw eksportowych, nabywających w tym celu na własny rachunek towary od przedsiębiorstw przemysłowych.

Przy zawodowym wynajmie nieruchomości ustawa obciąża podatkiem tylko przemysł gospodni, natomiast zwalnia inne rodzaje zawodowego wynajmu, jak garaże, sale gimnastyczne, widowiskowe itp.

Ze względów socjalnych i ogólno-kulturalnych ustawa zwalnia od podatku szpitale w rozumieniu prawa administracyjnego, ośrodki zdrowia, przychodnie przeciwgruźlicze, dalej wszelkie przedstawienia teatralne i sceniczne oraz koncerty, z wyjątkiem kinematografów oraz produkcji w zakładach gastronomicznych.

Wszystkie wspomniane ulgi i zwolnienia, aczkolwiek powodują uszczuplenie dochodów skarbowych, stanowią jednak cenne i pożądane ułatwienia w ogólnym, gospodarczym obrocie.

Natomiast pominięte zostały te poprzednio obowiązujące zwolnienia, które nie miały istotnego znaczenia.

Tak więc skreślono zwolnienie dobroczynnych i oświatowych kinematografów, zabaw, kiermaszów itp. z tego względu, że nie posiadają one istotnej cechy przedmiotu podatkowego tj. zawodowości w świadczeniu.

Rozpatrzymy teraz najważniejsze zwolnienia świadczeń od podatku obrotowego:

1.

Dzierżawa lub najem nieruchomości lub ich części; podlega jednak podatkowi najem pomieszczeń przy wykonywaniu przemysłu gospodniego (hotele, pensjonaty, zajazdy itp.).

2.

Odnajmowanie pokojów umeblowanych i utrzymywanie stołowni, jeżeli ilość odnajmowanych pokojów nie przekracza trzech, a ilość stołowników — dziesięciu.

Tutaj należy poruszyć sprawę **pokojów noclegowych.** Otóż pokoje noclegowe, których eksploatacja oparta jest na odnajmowaniu miejsc do spania, nie zaś całych oddzielnych pokojów, nie mogą być podciągnięte pod pojęcie „pokojów umeblowanych" lecz „domów noclegowych" i jako takie nie mogą korzystać ze zwolnienia od podatku obrotowego.

3.

Świadczenia prowadzonych lub utrzymywanych przez Państwo, związki samorządowe, szkoły akademickie, zakony i zgromadzenia zakonne prawnie uznanych wyznań religijnych, zrzeszenia działające na podstawie prawa o stowarzyszeniach lub prawa przemysłowego, instytucje dobroczynne lub fundacje:

a) burs, internatów, zakładów poprawczych, przytułków i schronisk noclegowych itp. urządzeń o celach opieki społecznej, jeżeli te świadczenia są spełniane na rzecz osób, korzystających z opieki,

b) bibliotek, czytelni, świetlic, muzeów, galerii i przedsięwzięć wystawowych.

4.

Sprzedaż eksportowa, dokonywana na rachunek własny bądź na rachunek krajowych przedsiębiorstw eksportowych oraz transakcje z firmami zagranicznymi, wynikające z obrotu uszlachetniającego, czynnego, pod warunkiem udowodnienia tych obrotów prawidłowo prowadzonymi księgami handlowymi. Zwolnienia sprzedaży eksportowej nie wyklucza fakt, że towar, wyprodukowany w kraju, przekazany został z zakładu przemysłowego do zakładu handlowego z tej samej firmy, znajdującego się poza granicami Państwa i nie opłacającego w Państwie podatku obrotowego.

Za **eksport,** o którym wyżej mowa, uważa się wywóz surowców, półwyrobów i wyrobów gotowych poza granice celne Państwa. Za sprzedaż eksportową należy również uważać eksport, dokonany przy pomocy komisanta lub ajenta.

Jeżeli chodzi o pojęcie **obrotu uszlachetniającego, czynnego,** to za obrót taki uważać należy przerób na rachunek osób, mających zamieszkanie lub siedzibę za granicą, surowców oraz półwyrobów sprowadzonych poza granic celnych Państwa, a wywiezionych poza te granice po przerobie.

Dokonanie eksportu powinno być udowodnione prawidłowymi księgami handlowymi oraz deklaracjami wywozowymi lub kwitami celnymi. W razie niemożności przedstawienia przez podatnika deklaracyj wywozowych lub kwitów celnych — władze skarbowe mogą przyjąć jako dowód dokonania eksportu inne wiarygodne dokumenty, jak np. zaświadczenia urzędów celnych, zaświadczenia eksportowe związków eksportowych, listy przewozowe, konosamenty, zaświadczenia akcyzowe itp.

Wynagrodzenia, uzyskane przy eksporcie za czynności komisu, pośrednictwa, ekspedycji, przewozu itp. nie korzystają ze zwolnienia od podatku.

5.

Sprzedaż wytworów własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego, nie przerobionych w zakładach przemysłowych, dokonywana bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów.

Gospodarstwem rolnym w rozumieniu ustawy o podatku obrotowym jest również gospodarstwo leśne, ogrodowe, hodowlane, łowieckie pszczelarskie, rybne lub rybołóstwo na wodach otwartych i zamkniętych w rozumieniu przepisów prawnych o rybołóstwie.

Należy tu z góry zaznaczyć, iż nie tylko zawodowym rolnikom i dzierżawcom, lecz każdemu uprawiającemu gospodarstwo rolne, choćby ubocznie, przysługuje prawo do korzystania z omawianej ulgi podatkowej; nadto, dokonywana na targach w miastach przez producentów rolnych (także sadowników i ogrodników) lub ich członków rodziny i pracowników sprzedaż z wozów lub płacht wyprodukowanych w ich gospodarstwach produktów (owoców warzyw itp.) należy z reguły traktować jako **sprzedaż dorywczą.**

Za przerób płodów gospodarstwa rolnego w zakładach przemysłowych, własnych lub obcych, uważać należy czyn-

ności, wykonywane w przeznaczonych na ten cel otwartych lub zamkniętych pomieszczeniach przy użyciu maszyn oraz napędu mechanicznego, wodnego lub powietrznego.

Za przerób płodów w zakładach przemysłowych nie uważa się wszelkiego rodzaju czynności, dotyczących czyszczenia, sortowania, wietrzenia, rozdzielania na części, choćby wykonywanych przy użyciu maszyn lub napędu mechanicznego, o ile służące do tego celu pomieszczenia znajdują się w obrębie gospodarstwa rolnego.

Szczególnego omówienia wymaga sprawa sprzedaży wytworów ogrodnictwa oraz świadczeń dokonanych przez gospodarstwa rybne. Otóż **sprzedaż wytworów z ogrodnictwa,** (które uważa się za gospodarstwo rolne), wolna jest od podatku obrotowego, jeżeli sprzedaż ta odbywa się bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem własnych lub dzierżawionych gruntów. Jeżeli natomiast podatnik, dla celów sprzedaży wytworów własnych, posiada i utrzymuje stały zakład poza obrębem gospodarstwa ogrodowego, sprzedaż, dokonywana w tym zakładzie podlega opodatkowaniu podatkiem obrotowym.

Za stałe miejsce sprzedaży uważa się zamknięte lub otwarte pomieszczenie lub ściśle określony teren poza obrębem gospodarstwa ogrodowego, zajmowane nieprzerwanie dłużej niż przez 3 (trzy) dni dla celów sprzedaży wytworów ogrodnictwa.

Sprzedaż produktów własnego lub dzierżawionego **gospodarstwa rybnego albo rybołóstwa** na wodach otwartych lub zamkniętych (które uważa się za dział gospodarstwa rolnego) wolna jest od podatku obrotowego, jeżeli sprzedaż ta odbywa się bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rybnego.

Jeżeli natomiast podatnik, w celu sprzedaży własnych wytworów posiada stały zakład poza obrębem gospodarstwa rybnego, to sprzedaż dokonywana w tym zakładzie podlega opodatkowaniu.

Jeżeli rybak dokonuje sprzedaży na rynkach lub innych miejscach poza swym gospodarstwem rybnym, a sprzedaż ta ma charakter dorywczy tj. nie trwa nieprzerwanie dłużej niż przez 3 (trzy) dni, nie uważa się tego za stałe miejsce sprzedaży i osiągnięty z takiej sprzedaży obrót, nie podlega opodatkowaniu. Jeżeli natomiast sprzedaż ta ma charakter stały tj. trwa nieprzerwanie dłużej niż 3 (trzy) dni, to osiągnięty z tej sprzedaży obrót podlega opodatkowaniu.

Zwolnienie powyższe dotyczy jedynie osób, prowadzących gospodarstwo rybne własne lub dzierżawione albo rybołóstwo na wodach otwartych lub zamkniętych, przy czym nabycie za określoną cenę znajdujących się w wodach zamkniętych lub otwartych, ryb, nie ma charakteru dzierżawy gospodarstwa rybnego, a sprzedaż nabytych w ten sposób produktów nie korzysta ze zwolnienia od podatku obrotowego.

Ta sama zasada obowiązuje, jeżeli chodzi o nabycie za określoną cenę ziemiopłodów na pniu, owoców na drzewach i krzewach, czego nie należy uważać za dzierżawę gospodarstwa rolnego lub ogrodowego.

Podkreślić tu należy, iż według powszechnie stosowanej praktyki dokonywaną na targach w miastach przez producentów rolnych (także sadowników i ogrodników) lub ich członków rodziny i pracowników sprzedaż z wozów lub płacht wyprodukowanych w ich gospodarstwach produktów (owoców, warzyw itp.) należy z reguły traktować jako sprzedaż o charakterze dorywczym.

Odmiennie od przedstawionej wyżej sprzedaży należy traktować :

a) sprzedaż wytworów gospodarstwa mlecznego, prowadzonego na obszarze gminy miejskiej, które nie ma charakteru gospodarstwa rolnego oraz

b) sprzedaż drewna z wyrębów leśnych, dokonywanych przez kupców, które podlegają podatkowi na zasadach ogólnych.

Ad a): Przez gospodarstwo mleczne należy rozumieć prowadzenie hodowli zwierząt wyłącznie w celu uzyskania mleka i przetworów mlecznych. Gospodarstwo mleczne, prowadzone na obszarze **gminy miejskiej** wtedy nie posiada charakteru gospodarstwa rolnego, jeżeli:

1. nie posiada własnych lub dzierżawionych gruntów rolnych na obszarze tejże gminy lub na obszarze gmin bezpośrednio z nią sąsiadujących, bądź też

2. płody rolne z tych gruntów nie wystarczają na zaspokojenie potrzeb hodowli w zakresie racjonalnego żywienia zwierząt.

Ad b): Sprzedaż drzewa na pniu przez właściciela lub dzierżawcę obszaru leśnego nie podlega podatkowi, chociażby właścicielem lub dzierżawcą był kupiec.

6.

Operacja kredytu długoterminowego. Za kredyt długoterminowy uważa się:

a) kredyt w listach zastawnych lub obligacjach, oraz

b) kredyt hipoteczny, spłacalny w ratach według z góry ustalonego planu amortyzacyjnego.

Wszystkie inne formy kredytu, chociażby nawet zabezpieczonego hipotecznie, np. na weksle, obligi, rewersy itp. zobowiązania, należy uważać za kredyt krótkoterminowy. W instytucjach kredytu mieszanego (długoterminowego i krótkoterminowego) obroty osiągnięte z operacji kredytu długoterminowego nie podlegają podatkowi.

7.

Świadczenia stowarzyszeń sportowych, turystycznych i krajoznawczych, polegające na dozwalaniu używania ich urządzeń, przeznaczonych wyłącznie dla członków tych stowarzyszeń. Świadczenia natomiast stowarzyszeń sportowych, polegające na udostępnieniu publiczności oglądania zawodów lub pokazów sportowych, podlegają opodatkowaniu.

8.

Przedstawienia sceniczne i choreograficzne oraz produkcje wokalne i muzyczne, z wyjątkiem produkcyj wykonywanych w zakładach gastronomicznych oraz z wyjątkiem wyświetlania filmów, choćby połączonego z innego rodzaju produkcjami. Opodatkowaniu w szczególności podlegają produkcje wokalne, muzyczne itp. wykonywane w zakładach gastronomicznych, przy czym podstawę opodatkowania stanowi obrót, osiągnięty przez właściciela zakładu gastronomicznego, bądź też przez organizatora tych produkcji a nadto wyświetlanie filmów zarówno odrębne jak i w połączeniu z wszelkiego rodzaju innymi produkcjami. Wynagrodzenia natomiast osób, które biorą udział w tych produkcjach wolne są od podatku obrotowego.

9.

Wydawanie dzienników i innych pism periodycznych, za które uważa się czasopisma, tj. druki, ukazujące się okresowo pod jednym tytułem w kolejnych numerach (zeszytach), a które ani pojedyńczo, ani też w połączeniu z innymi numerami (zeszytami) nie stanowią zamkniętej całości.

Przez wydawanie dzienników i innych pism periodycznych rozumieć należy sprzedaż dzienników i pism, wydanych własnym nakładem sprzedawcy, oraz wykonywanie świadczeń ubocznych, jak zamieszczanie ogłoszeń i reklam, sprzedaż makulatury itp.

10.

Twórczość bądź działalność naukowa, oświatowa, artystyczna, literacka i publicystyczna, nie połączona z prowadzeniem odpowiedniego przedsiębiorstwa.

11

Odrębnego omówienia wymaga również sprawa opodatkowania podatkiem obrotowym sprzedaży prądu przez związki samorządu terytorialnego.

Znaczna liczba związków tych dokonuje dziś sprzedaży prądu, nabytego od wytwórców i rozprowadzenia go wśród konsumentów. Sprzedaż ta obejmuje prąd albo w stanie nieprzerobionym albo też po przerobieniu prądu we własnych stacjach transformatorowych.

Ze zwolnienia od podatku z mocy ustawy świadczenia tego rodzaju nie korzystają, gdyż ustawa wymieniając taksatywnie prowadzone przez związki samorządu terytorialnego przedsiębiorstwa, korzystające ze zwolnienia od podatku obrotowego, zwalnia od podatku jedynie prowadzone we własnym zarządzie i na własny rachunek elektrownie, a zatem przedsiębiorstwa wytwarzające prąd a nie przedsiębiorstwa sprzedające w stanie nieprzerobionym prąd, nabyty od innych wytwórców.

Z. M

Sprzedaż towarów instalacji wodociągowej

Państwowa Centrala Handlowa, Oddział w Katowicach, ul. Zabrska 10 oferuje pozostałe z remanentów poniemieckich towary instalacji wodociągowej. Spis towarów przejrzeć można w godz. urzędowych w Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, pokój 13. P. C. H. w Katowicach, sprzedaje te towary, również i w mniejszych ilościach.

Kalkulacja artykułów spożywczych w detalu

W nawiązaniu do artykułu p. t. „Ceny, spekulacja, lichwa" z nr-u 2 naszego pisma podajemy do wiadomości że zostały ustalone ostatnio zasady kalkulacji cen detalicznych artykułów spożywczych wolnorynkowych. Ustalenia tego dokonała Podkomisja Cen przy Gospodarczej Komisji Porozumiewawczej, za inicjatywą tutejszego Inspektoratu Ochrony Skarbowej, powołanego do zwalczania lichwy i spekulacji na terenie województwa poznańskiego.

Dokonanie tych ustaleń posiada dużą doniosłość praktyczną dla detalistów branży spożywczej. Ze względu bowiem na to, że w odnośnych posiedzeniach Podkomisji Cen wzięli udział przedstawiciele Izby Przemysłowo-Handlowej, Związku Przemysłowców na woj. poznańskie, Wlkp. Związku Zrzeszeń Kupieckich i Zrzeszenia Kupców Branży Spożywczej z jednej strony, oraz przedstawiciele Okrg. Inspektoratu Ochrony Skarbowej, Woj. Wydziału Przemysłowego, Woj. Wydziału Aprowizacji i Handlu, Miejskiej Rady Narodowej, Zarządu Miejskiego st. m. Poznania (Dział Kontroli) i Okrg. Komisji Związków Zawodowych z drugiej strony, — można fakt ustalenia poniższych zasad kalkulacji uważać za rodzaj umowy zbiorowej między kupiectwem a władzami sprawującymi kontrolę kupiectwa z punktu widzenia dekretu o zwalczaniu spekulacji i lichwy wojennej. **Mocą tej umowy tylko ceny skalkulowane przez detalistę z przekroczeniem ustalonej skali zarobkowej będą traktowane jako ceny lichwiarskie.**

Podkomisja Cen zaopiniowała poniższe skale zarobkowe (marże zysku brutto) jako niewykraczające, w obecnej sytuacji gospodarczej, poza pojęcie godziwego zysku:

Artykuły spożywcze	do ceny nabycia wolno doliczać	(w tym za zwózkę)
mąki	25%	1%
kasze (krupy)	25%	2%
makarony	30%	1%
kawy zbożowe	30%	1%
cukier	8%	0,5%
grochy i strączkowe	30%	1,5%
marmelada	30%	1%
sól	12%	4%
soda kryst. i amoniakalna	35%	6%
proszki mydlane	25%	2%
masło	8%	1%
twaróg	35%	1%
mleko	10%	—
olej krajowy, rafinowany i surowy	20%	1%
jajka	20%	—
okopowe, jak: brukiew, buraki, marchew, ziemniaki —		
w okresie 1. VII. — 15. IX.	20%	6%
w okresie 16. IX. — 30. XI.	30%	10%
„ „ 1. XII. — 30. VI.	40%	10%
wędliny świeże	30%	—
„ trwałe	35%	—
Cukierki do 250 zł za kg ceny nabycia	25%	—
Cukierki powyżej 250 zł za kg jw.	40%	—
Keksy do 150 zł za kg jw.	25%	—
„ powyżej 150 zł za kg jw.	40%	—
Kawa ziarnista, herbata, kakao	40%	—
pieprz i korzenie	40%	—
owoce południowe, świeże i suszone	40%	—
konserwy rybne i mięsne	20%	—
„ jarzynowe i inne	30%	—
soki owocowe	20%	—
artykuły do pieczenia jak: budynie, proszki, olejki itp.	30%	—
owoce krajowe, świeże i suszone	15%	—
wina krajowe i zagraniczne	30%	—
grzyby suszone	20%	—
musztarda luźna	30%	—
„ gotowa	20%	—
czekolada	20%	—

chleb: system rabatowy, minimum 10% rabatu na dalszą sprzedaż winien udzielić piekarz.

W powyżej ustalonych maksymalnych skalach zarobkowych mieszczą się wszystkie koszty i opłaty, łącznie z kosztami t. zw. zwózki tj. dostawy towaru do sklepu z miejscowego źródła zakupu. Koszty transportu z zamiejscowego źródła zakupu zalicza się do wysokości różnicy procentowej, powstałej między kosztami zwózki a kosztami transportu zamiejscowego. Do tego celu podane są obok maksymalnej skali zarobkowej koszta zwózki w procencie od ceny nabycia.

Wyżej podane ustalenie zasad kalkulacji wolnorynkowych artykułów spożywczych zwiększa bez wątpienia pewność obrotu handlowego tymi artykułami, stwarza bowiem jasne rozgraniczenie między lichwą a uczciwą kalkulacją kupiecką. Zdyscyplinowanemu kupiectwu naszego województwa daje ono możność zadokumentowania swego społecznego stanowiska i uniknięcia w ten sposób sankcyj karnych, jakie z mocy dekretu o zwalczaniu spekulacji i lichwy wojennej przewidziane są dla jednostek, które przez swe aspołeczne nastawienie działać by mogły na szkodę szerokich rzesz konsumentów, a więc na szkodę gospodarki narodowej.

mgr Z. S.

Przestępstwa szczególnie niebezpieczne w okresie odbudowy Państwa

Nie spełnilibyśmy naszego obowiązku, gdybyśmy Czytelników naszych nie zorientowali o dekrecie z dnia 16. 11. 1945 r., który ukazał się 7. 12 1945 r. w Dz U Nr 53 pod poz. 300. Dekret ten dotyczy przestępstw szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa, mianowicie dekret omawia przestępstwa przeciw:

a) Bezpieczeństwu publicznemu,
b) porządkowi publicznemu,
c) interesom gospodarczym Państwa,

poza tym dotyczy przestępstw urzędniczych. Obowiązuje od 17. 12. 1945 r.

Poniżej cytujemy artykuły 25—29 wspomnianego dekretu, które mówią o przestępstwach **przeciw interesom gospodarczym Państwa:**

„Art. 25. Kto umyślnie w zakładach państwowych lub samorządowych albo działających z udziałem finansowym lub pod zarządem Państwa lub samorządu, bądź też prowadzonych przez przedsiębiorstwa państwowe lub samorządowe albo przez instytucje prawa publicznego lub spółdzielnie:

1. obniża poziom wytwórczości przez pogorszenie jakości wytworów lub przez zmniejszenie wydajności pracy własnej lub podwładnego personelu lub
2. uchylając się od wykonania ciążącego na nim obowiązku przedsiębrania należytych starań o urządzenie techniczne zakładu albo o jego surowce lub towary, pogarsza znacznie stan tych urządzeń albo marnotrawi surowce lub towary, podlega karze więzienia.

Art. 26. Kto wbrew zarządzeniu władzy lub uprawnionego organu wprowadza do wolnego obrotu handlowego towary przeznaczone do planowego rozdziału między ludność, podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 27. (1) Kto działa na szkodę interesu publicznego w zakresie planowego rozdziału towarów między ludność przez niedopełnienie zleconych mu czynności albo przez rozporządzenie towarami niezgodnie ze zleceniem lub obowiązującymi przepisami, podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

(2) Jeżeli sprawca działa w celu osiągnięcia korzyści majątkowej dla siebie lub innej osoby, podlega karze więzienia.

Art. 28. Kto będąc przełożonym albo pracodawcą, złośliwie lub uporczywie uchyla się od wykonania ciążącego na nim ustawowego lub społecznego obowiązku dbałości o dobro pracowników i przez to naraża ich na szkodę, podlega karze więzienia do lat 5 lub aresztu.

Art. 29 (1) Kto przywłaszcza lub zabiera w celu przywłaszczenia cudze mienie ruchome, pozbawione należytej ochrony w związku z wojną lub na skutek innego nadzwyczajnego zdarzenia, podlega karze więzienia.

(2) W przypadkach mniejszej wagi sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenia kary, a gdy sprawca z nędzy zabrał celem użycia małej wartości przedmiot pierwszej potrzeby — nawet od kary uwolnić".

Przestępstwa przewidziane art. 29 ust. 1 podlegają orzecznictwu sądów doraźnych.

Księgi handlowe w świetle przepisów podatkowych

(Ciąg dalszy)

Projekt zachowuje nadal, omawiany w Nr 6 przywilej dla podatników, prowadzących prawidłowe księgi handlowe; co więcej, idzie w tej mierze nawet dalej postanawiając, iż w przypadkach stwierdzenia przez władzę podatkową wadliwości ksiąg handlowych, polegających na **formalnych** usterkach i brakach, a nie mających w konkretnym przypadku istotnego znaczenia — bez ujawnienia jednak rzeczowej niezgodności tych ksiąg — władza podatkowa **powinna** je uznać za **dowód zupełny**.

W przypadkach stwierdzenia przez władzę podatkową nieprawidłowości ksiąg handlowych i nieuznania ich za dowód zupełny, władza podatkowa może oprzeć w uzasadnionych przypadkach ustalenie podstawy opodatkowania na wynikach książkowych, uzupełnionych danymi, zebranymi w toku postępowania podatkowego.

Jak widzimy, w nowym projekcie, księgi handlowe również spełniają funkcję dowodową; istota tej funkcji przedstawia się w ten sposób, iż prawidłowe księgi handlowe oraz prawidłowe księgi uproszczone i podatkowe stanowią **dowód zupełny** na to, co wynika z zawartych w nich zapisów, o ile zapisy te są **należycie udokumentowane.**

Pojęcie „należytego udokumentowania" odzwierciedla się typowo w dziedzinie zakupu rzeczy ruchomej, kiedy to należycie udokumentowanymi u zakupującego są zapisy, udowodnione **rachunkiem;** rachunek ma zawierać:

1. nazwę firmy (imię i nazwisko) sprzedającego (dostawcy)
2. dokładny adres przedsiębiorstwa sprzedającego (dostawcy),
3. datę rachunku i datę dokonania transakcji,
4. numer kolejny rachunku,
5. nazwę firmy (imię i nazwisko) zakupującego (odbiorcy),
6. dokładny adres zakupującego (odbiorcy),
7. oznaczenie rodzajów towarów,
8. ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towarów,
9. ogólną sumę należności,
10. podpis sprzedającego (dostawcy).

Wymagany dowód z rachunku nie tyczy się zakupu **wytworów gospodarstwa rolnego,** nieprzerobionych sposobem przemysłowym, dokonywanego bezpośrednio u rolników bądź na miejscu w gospodarstwie rolnym, bądź poza obrębem gospodarstwa rolnego, lecz nie ze stałego miejsca sprzedaży (w rozumieniu odnośnych postanowień ustawy o podatku obrotowym); w tym przypadku wystarczy dowód wewnętrzny zaopatrzony w datę i podpisany przez zakupującego (odbiorcę), jeżeli zawiera:

1. oznaczenie rodzajów towarów,
2. ilość i cenę jednostkową każdego rodzaju towarów,
3. ogólną sumę należności oraz jeżeli podana w nim cena wytworów gospodarstwa rolnego odpowiada przeciętnej cenie rynkowej miejsca i czasu dokonanego zakupu.

Jeżeli chodzi o **świadczenie usług,** to według projektu należycie udokumentowanymi u odbierającego świadczenie są zapisy, udowodnione również rachunkiem, który powinien zawierać:

1. nazwę firmy (imię i nazwisko) czyniącego świadczenie,
2. dokładny adres czyniącego świadczenie,
3. datę rachunku oraz datę wykonania świadczenia,
4. numer kolejny rachunku,
5. nazwę firmy (imię i nazwisko) odbierającego świadczenie,
6. dokładny adres odbierającego świadczenie,
7. bliższe określenie świadczenia,
8. sposób obliczenia sumy należności za świadczenie,
9. sumę należności,
10. podpis czyniącego świadczenie.

W takim rachunku można nie podawać sposobu obliczenia sumy należności za wykonane świadczenie usług, gdy umowa o świadczenie nie przewiduje takiego sposobu, przy czym rozporządzenie wykonawcze do projektowanego Kodeksu Postępowania Podatkowego ma określić te rodzaje świadczenia usług (według naszego zapatrywania również i świadczenia rzeczy), co do których zapisy w księgach u odbierających świadczenia będą uznane za należycie udokumentowane dowodami wewnętrznymi.

W celu umożliwienia udokumentowania zapisów w księgach handlowych, uproszczonych lub podatkowych, **tyczących się zakupu rzeczy ruchomej lub świadczenia usług w sposób wyżej wskazany, wszyscy podatnicy podatku obrotowego** oraz wszystkie osoby wykonywujące świadczenia podlegające podatkowi, choćby zwolnione przepisami ustawowymi od obowiązku opłacania podatku obrotowego — z wyjątkiem jedynie rolników, sprzedających wytwory własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego, nieprzerobione sposobem przemysłowym, bez utrzymywania w tym celu stałych miejsc sprzedaży poza obrębem gospodarstwa rolnego — **obowiązane** są wydawać, na żądanie, rachunki stwierdzające sprzedaż rzeczy ruchomej lub wykonanie świadczenia usług i zawierające wszystkie wspomniane dane; obowiązek wydania rachunku zachodzi, choćby sprzedaż lub wykonanie usług nastąpiło w całości lub w części na kredyt.

Osoby, na których ciąży obowiązek wydawania rachunków, obowiązane są kolejno numerować wydawane rachunki i przechowywać w kolejności numerów odpisy lub kopie tych rachunków.

Tak przedstawiają się w najogólniejszym zarysie teoretyczne przesłanki zagadnienia prawidłowości i rzetelności ksiąg handlowych. Przystępujemy teraz do rozważania w świetle obowiązujących norm prawnych i dotychczasowej jurysdykcji, tych grup zagadnień praktycznych na odcinku prawidłowości i rzetelności rachunkowości kupieckiej, które, jak to wskazuje praktyka, są najczęściej zaczątkiem sporów i nieporozumień pomiędzy podatnikami a władzami podatkowymi.

3. Salda kredytowe na rachunku kasy.

W ramach funkcji dowodowej ksiąg handlowych, dotychczasowa jurysdykcja wypowiadała się ogólnie w tym kierunku, iż stwierdzenie w księgach handlowych na rachunku kasy wyższej sumy rozchodu niż przychodu, może zależnie od okoliczności stanowić dostateczną podstawę do uznania w ten sposób prowadzonych ksiąg handlowych za nieprawidłowe.

Tutaj różnica zdań pomiędzy podatnikiem a władzą podatkową powstaje najczęściej nie tyle na tle przesłanek powstania salda kredytowego na rachunku kasy, ile na tle **oceny** tego faktu pod kątem widzenia prawidłowości ksiąg handlowych.

Najczęściej podatnik stoi na stanowisku, iż usterka tego rodzaju nie daje dostatecznej podstawy do dyskwalifikacji ksiąg handlowych, gdyż nie może ona mieć **na przykład** wpływu na obrót przedsiębiorstwa, którego wysokość może być stwierdzona na podstawie konta sprzedaży, prowadzonego prawidłowo.

Przy tym przykładzie wypada stwierdzić, iż argumentacja podatnika nie ostoi się; nawiązując do omawianego już przywileju, wynikającego z prowadzenia ksiąg handlowych, podatnik chroniony jest przed odmiennym od zeznania ustaleniem obrotu, o ile na poparcie wykazanego w zeznaniu obrotu przedstawi prawidłowe i rzetelne księgi handlowe; za prawidłowe zaś uważa się:

a) księgi, odpowiadające przepisom obowiązującego kodeksu handlowego, a w kwestiach nie unormowanych w kodeksie handlowym — zgodne z zasadami buchalterii oraz

b) księgi, prowadzone według zasad księgowości i zwyczajów handlowych.

Z uwagi na to, że istnienie ujemnego salda na rachunku kasy obraża kardynalne zasady buchalterii, przeto już samo stwierdzenie w księgach na rachunku kasy wyższej sumy rozchodu niż przychodu może stanowić dostateczną podstawę do uznania w ten sposób prowadzonych ksiąg handlowych za nieprawidłowe bez względu na to, czy ustalenie faktycznej sumy obrotu jest na podstawie ksiąg tych możliwe.

Okoliczność, że podatnik będzie wyjaśniał przyczynę powstania usterki np. omyłkowym niezaksięgowaniem zaciągniętej pożyczki, która spłacona została z bieżących przychodów kasowych, nie ochroni ksiąg handlowych przed dyskwalifikacją, gdyż **ocena wagi** stwierdzonej usterki pod kątem widzenia prawidłowości i rzetelności ksiąg handlowych, pozostawiona jest swobodnemu uznaniu władzy podatkowej, która — jak na to wskazuje praktyka — w takich przypadkach stwierdzenia ujemnego salda kasowego, przez dłuższy czas niewyrównanego, uzna księgi handlowe za nieprawidłowe.

Ze stanowiska czystej nauki księgowości niewątpliwie zasługuje na potępienie istnienie salda kredytowego na rachunku kasy, jako obrażającego kardynalną zasadę księ-

gowości. Zasada ta opiera się nie tylko na elemencie ładu rachunkowego, który reprezentować powinna księgowość każdego kupca, lecz również na prawidle logiki, iż rozchodować można tylko tyle, ile się przyjęło i posiada.

Obojętne przy tym będzie ,czy saldo kredytowe powstało na skutek nierozgraniczenia zasobów osobistych kupca od zasobów przedsiębiorstwa, omyłek lub innych zaniedbań, niedopuszczalnych w należycie uporządkowanym systemie rachunkowości kupieckiej, czy też na skutek świadomego działania lub zaniechania, przeciwnych zasadzie prawdziwości bilansu, a zmierzających do uchylenia się od ustawowej powinności podatkowej.

Księgi kupca, które wykazują saldo kredytowe na rachunku kasy — z punktu widzenia zasad księgowości — nie mogą być uznane za prawidłowe bez względu na zasięg uchybienia, jak również rodzaj i rozmiar przedsiębiorstwa oraz charakter jego właściciela. Tak dalece nauka o zasadach księgowości.

Jak to jednak stwierdziliśmy, **ocena mocy dowodowej** ksiąg handlowych w postępowaniu wymiarowym leży w płaszczyźnie swobodnego uznania władz podatkowych a za tym idzie, iż otwiera się tu pole działania dla jurysdykcji, która od przypadku do przypadku może postąpienie władzy podatkowej uznać za przekroczenie granic swobodnego uznania.

W świetle jurysdykcji istnienie salda kredytowego wskazuje na to, że nie wszystkie zaszłości przedsiębiorstwa są księgowane, z czego z kolei wynika, że istnienie salda kredytowego przesądza w każdym przypadku w sensie dla podatnika niekorzystnym o prawidłowości ksiąg handlowych.

Otóż z natury rzeczy wynika, że nie można z kasy więcej wydawać niż się w niej znajduje. Okoliczność ta w połączeniu z zasadą, że w księgach powinna znaleźć wyraz każda zaszłość handlowa, wyłącza w zasadzie istnienie tzw. salda kredytowego, gdyż każdy przychód, konieczny na pokrycie wydatku, powinien znaleźć również wyraz w księgach.

Każde więc istnienie salda kredytowego stanowi wadliwość (usterkę) w księgowaniu, lecz nie idzie za tym, aby każda tego rodzaju usterka czyniła **księgi nieprawidłowymi**. Decydować tu bowiem musi **zasięg tej usterki** (np. wysokość salda w stosunku do obrotów przedsiębiorstwa) i okoliczności sprawy. Inaczej ta sprawa będzie się przedstawiać np. w wielkim przedsiębiorstwie bankowym, gdzie wprost nie do pomyślenia jest tego rodzaju sytuacja, a inaczej w niewielkim przedsiębiorstwie, prowadzonym przez kupca jednostkowego, który nie zawsze oddziela zasoby kasowe przedsiębiorstwa od zasobów osobistych, za czym powstanie tzw. salda kredytowego da się wytłumaczyć zwykłym przeoczeniem.

Władza podatkowa zatem będzie musiała w każdym poszczególnym przypadku uzasadnić, jakie to okoliczności skłaniają ją do uznania omawianego salda za tak istotne, że same przez się zadecydowały w sensie negatywnym o prawidłowości ksiąg.

Ze stwierdzeń tych możemy wyciągnąć dalszy wniosek, że o ile chodzi o księgowość prowadzoną przez kupca jednostkowego, to wyjątkowe przypadki salda kredytowego nie odbierają księgom cech prawidłowości, jeżeli powstanie takich sald zostanie należycie przez podatnika usprawiedliwione lub wyjaśnione.

Za należyte usprawiedliwienie nie będzie można uznać powołania się np. na zawinienie osoby z personelu księgowego, za którą kupiec odpowiada.

Gorzej przedstawia się sprawa, jeśli salda kredytowe na rachunku kasy powtarzają się kilkakrotnie i dotyczą znacznych sum, a tłumaczone są przez podatnika np. niezaksięgowaniem pożyczek „grzecznościowych", zaciąganych dla przedsiębiorstwa.

Nie ulega wątpliwości, że takie pożyczki stanowią czynność związaną z przedsiębiorstwem a więc czynność handlową i co za tym idzie oznaczają tzw. „zaszłość" handlową. Zasady zaś prowadzenia ksiąg handlowych wymagają, aby każda zaszłość handlowa była uwidoczniona w księgach. Naruszenie tych zasad nastąpi tym więcej, jeśli omawiana wadliwość powtarza się kilkakrotnie i dotyczy znacznych sum.

(Ciąg dalszy w następnym numerze).

mgr Z. Mielcarzewicz.

Wiadomości różne i komunikaty:

Ważne dla kupców i przemysłowców, posiadających pojazdy mechaniczne

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu wzywa wszystkich kupców i przemysłowców posiadających auta tak ciężarowe jak i osobowe, którzy uzyskali etat z Ministerstwa Przemysłu, do natychmiastowego zgłoszenia się w Referacie komunikacyjnym Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu, ul. Mickiewicza 31 (pokój 12) w godzinach urzędowych.

Zgłoszenie to nie dotyczy tych kupców i przemysłowców, którzy aczkolwiek uzyskali etat z Ministerstwa Przemysłu, jednak dotychczas samochodu nie posiadają. Przy zgłoszeniu trzeba będzie przedłożyć wszelkie dowody samochodowe, które będą pomocne przy wypełnieniu wykazów nadesłanych z Ministerstwa Przemysłu, Departamentu Zaopatrzenia — Wydział Transportów. Oprócz powyższego będą potrzebne następujące dane:

1. siła pociągowa maszyny wyrażona w koniach mechanicznych,
2. suma zapłacona za maszynę,
3. data otrzymania wzgl. nabycia maszyny,
4. ile razy i w jakich warsztatach (adresy ich) maszyna była w remoncie,
5. suma remontu zapłacona każdorazowo,
6. ile kilometrów zrobiła maszyna od dnia nabycia do 1 stycznia 1946 r.,
7. ile kilogramów zużyto a) benzyny, b) oliwy,
8. suma zapłacona za paliwo,
9. w jakim celu i dokąd była wysyłana maszyna,
10. data odjazdu i powrotu do garażu,
11. imię i nazwisko szofera, któremu była przydzielona maszyna.

mgr T. Wajcht.

Nadesłane książki

„Poradnik Weterynaryjny" dla rolników i hodowców oprac. W. Jastrzębiec. Skład główny w księgarni St. Kamińskiego w Krakowie, str. 492 z 230 ilustr. Kraków 1945. Cena zł 420. Do nabycia w każdej większej księgarni.

Obszerny ten podręcznik, opracowany na podstawie prac prof. L. Dobrzańskiego i innych dzieł weterynaryjno-hodowlanych, składa się z dwóch odrębnych części: ogólnej i szczegółowej. Na część ogólną składa się wstęp anatomiczno-fizjologiczny i ogólna charakterystyka chorób zwierzęcych, opis badania zwierząt i rozpoznawanie chorób oraz zasad leczenia tj. środków i zabiegów leczniczych.

Część szczegółowa podaje w krótkim ujęciu całokształt wiadomości z zakresu lecznictwa wszystkich zwierząt hodowlanych (koni, bydła, świń, owiec, kóz, psów i zwierząt futerkowych), drobiu oraz ryb i pszczół. Każdy rozdział części szczegółowej poświęcony lecznictwu poszczególnych gatunków zwierząt poprzedzony jest kluczem do rozpoznania choroby.

Omawiany „Poradnik weterynaryjny" przeznaczony jest dla kierowników większych gospodarstw, hodowców, nauczycieli szkół rolniczych, instruktorów i inspektorów hodowlanych oraz uczniów licealnych i wyższych szkół rolniczych.

Prenumerata „Tygodnika Gospodarczego"

Szanownych Czytelników prosimy o przekazywanie prenumeraty za bieżący kwartał, t. j. od 1. III. br. do Administracji „Tygodnika": Księgarnia Wilak, Poznań, ul. Kantaka 10, Konto PKO V-4085.

Z uwagi na ewentl. podwyżkę płac w przemyśle drukarskim, zastrzegamy sobie prawo podwyżki prenumeraty od 1. II. br.

Redakcja: Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu, ulica Mickiewicza 31 Tel.: 78-62, 23-65, 23-66

Ogłoszenia przyjmuje „PAR" Polska Agencja Reklamy Fr. Krajna — Spadkobiercy Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 7 — Tel. 30-80 i oddz. Kraków Rynek Gł. 46 — Tel. 503-66

Administracja: Księgarnia Wilak Poznań, ul. Kantaka 10 — Tel. 44-40 Konto P. K. O. — V - 4085 Cena numeru 10,— zł, prenumerata kwartalnie 100,— zł

Odbito czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna Sp. z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2a K 8895